

BESLUITFORMULIER

Team Sociaal Beleid

Zaaknummer: 3819104 Datum: 7 april 2026	Opsteller : E.J.M. Vergeer
Onderwerp: Invulling motie Gelijke waardering voor jonge mantelzorgers	
Besluit: <ol style="list-style-type: none">1. Aan de raad voor te stellen de wijziging van artikel 27 van de Verordening Sociaal Domein vast te stellen en de huidige tekst in te trekken;2. Het mantelzorgcompliment voor jonge mantelzorgers te verruimen naar jonge mantelzorgers in de leeftijd van 6 tot en met 24 jaar;3. Jonge mantelzorgers in de leeftijd van 6 tot en met 15 jaar in 2026 een waardering te geven van maximaal €100 in de vorm van cadeaubonnen;4. Jonge mantelzorgers in de leeftijd van 16 tot en met 24 jaar in 2026 een waardering te geven van maximaal €200, te storten op de bankrekening van de jonge mantelzorger;5. Een limiet van maximaal 3 jonge mantelzorgers te hanteren per gezin, voor wie het mantelzorgcompliment voor jonge mantelzorgers kan worden aangevraagd;6. Volwassen mantelzorgers, vanaf de leeftijd van 25 jaar, in 2026 een waardering te geven van maximaal €200, te storten op de bankrekening van de mantelzorger;7. Indien het beschikbaar gestelde budget in 2026 (€450.000) niet toereikend is, wordt het budget evenredig over de aanvragers verdeeld en worden de bedragen van de waarderingen (genoemd onder 3, 4 en 6) verlaagd;8. Eind 2026 te starten met een evaluatie, waaruit een voorstel voor mantelzorgwaardering in 2027 volgt;9. De mantelzorgcomplimenten te financieren binnen het beschikbare budget;10. Verzending van de beantwoordingsbrief aan de Adviesraad Samenleving.	

Publiekssamenvatting

Bij het vaststellen van de Programmabegroting 2026 heeft de gemeenteraad de motie Gelijke waardering voor jonge mantelzorgers aangenomen (33 stemmen voor, 4 stemmen tegen).

De motie verzoekt het college om:

1. De vorm en de waarde van het mantelzorgcompliment voor jonge mantelzorgers gelijk te trekken met dat van volwassen mantelzorgers;
2. Dit te realiseren binnen het bestaande budget voor het mantelzorgcompliment, bijvoorbeeld door herverdeling of aanpassing van de waarderingvorm;
3. De raad hierover uiterlijk in april 2026 te informeren, zodat dit op tijd is voor de aanvraagperiode van het mantelzorgcompliment dat start in juni 2026.

Met dit besluit wordt invulling gegeven aan deze motie.

Inleiding

Bij het vaststellen van de Programmabegroting 2026 heeft de gemeenteraad de motie Gelijke waardering voor jonge mantelzorgers aangenomen (33 stemmen voor, 4 stemmen tegen).

De motie verzoekt het college om:

1. De vorm en de waarde van het mantelzorgcompliment voor jonge mantelzorgers gelijk te trekken met dat van volwassen mantelzorgers;
2. Dit te realiseren binnen het bestaande budget voor het mantelzorgcompliment, bijvoorbeeld door herverdeling of aanpassing van de waarderingvorm;
3. De raad hierover uiterlijk in april 2026 te informeren, zodat dit op tijd is voor de aanvraagperiode van het mantelzorgcompliment dat start in juni 2026.

De Adviesraad Samenleving is geraadpleegd over de invulling van deze motie, haar advies is in dit voorstel verwerkt.

Beoogd maatschappelijk resultaat

Het voorstel draagt bij aan Programma 4: Samenleving, Positieve Gezondheid, thema Gezond leven en welbevinden.

In de Programmabegroting 2026 staat dat er extra budget is vrijgemaakt voor behoud van het Mantelzorgcompliment (p. 7). Naar aanleiding daarvan is er in de gemeenteraadsvergadering van 6 november 2025 een motie ingediend en aangenomen. In deze motie wordt het college gevraagd om de waardering van jonge mantelzorgers gelijk te trekken met volwassenen en dit te realiseren binnen het bestaande budget voor het mantelzorgcompliment, bijvoorbeeld door herverdeling of aanpassing van de waarderingvorm. Het doel van de motie is om gelijke inzet ook gelijk te waarderen.

Het doel van het mantelzorgcompliment is tweeledig: een blijk van waardering geven aan mantelzorgers én het vinden van/in contact komen met mantelzorgers, zodat zij ondersteuning en hulp van het Steunpunt Mantelzorg kunnen krijgen indien zij daar behoefte aan hebben. Naast het compliment in geld, vinden er ook verschillende activiteiten plaats rondom de Dag van de Mantelzorg, die dezelfde twee doelen dienen. Daarnaast biedt het Steunpunt Mantelzorg het hele jaar door verschillende activiteiten voor mantelzorgers, om hen te ondersteunen.

Kader

- Motie Gelijke waardering voor jonge mantelzorgers (6 november 2025)
- Artikel 2.1.6 Wmo 2015
- Aanbestedingsleidraad Dichtbij in de Rijnstreek 2022–2026, waarin mantelzorgwaardering is ondergebracht (p. 25)
- Artikel 27 van de Verordening Sociaal Domein

Argumenten

Jonge mantelzorgers kunnen de waardering aanvragen als zij opgroeien met een gezinslid (ouder, broer/zus) met een chronische ziekte, handicap, psychische aandoening of verslaving. Zij helpen

bijvoorbeeld in het huishouden of maken zich vaak zorgen, wat een grote invloed heeft op hun dagelijks leven en ontwikkeling. Voor volwassen mantelzorgers geldt dat zij het compliment kunnen aanvragen als zij minimaal 3 maanden, 8 uur per week zorg verlenen. In de gemeenteraad is een motie aangenomen om de waardering voor jonge mantelzorgers gelijk te trekken met de waardering van volwassen mantelzorgers.

Toelichting per beslispunt:

1. *Aan de raad voor te stellen de wijziging van artikel 27 van de Verordening Sociaal Domein vast te stellen en de huidige tekst in te trekken;*
Om invulling te kunnen geven aan de motie is aanpassing van artikel 27 van de Verordening Sociaal Domein noodzakelijk. De voorgestelde aanpassingen staan in het bijgevoegde Wijzigingsbesluit.
2. *Het mantelzorgcompliment voor jonge mantelzorgers te verruimen naar jonge mantelzorgers in de leeftijd van 6 tot en met 24 jaar;*
Er worden verschillende definities en leeftijdsgrenzen voor jonge mantelzorgers gehanteerd in Nederland. Het hanteren van een bovengrens tot en met 24 jaar is het meest gangbaar en deze wordt ook gebruikt in alle onderzoeken, cijfers en kaders die er zijn. Bijvoorbeeld bij MantelzorgNL en het SCP. De ondergrens van 6 jaar blijft ongewijzigd.
3. *Jonge mantelzorgers in de leeftijd van 6 tot en met 15 jaar in 2026 een waardering te geven van maximaal €100 in de vorm van cadeaubonnen;*
In 2026 wordt de waardering voor jonge mantelzorgers verhoogd naar maximaal €100. Dat is overeenkomstig het advies van de Adviesraad Samenleving. De waardering voor deze groep jonge mantelzorgers wordt uitgekeerd in de vorm van cadeaubonnen, omdat dit voor hen tastbaarder is en kinderen in deze leeftijd nog niet zelf kunnen beschikken over hun bankrekening.
4. *Jonge mantelzorgers in de leeftijd van 16 tot en met 24 jaar in 2026 een waardering te geven van maximaal €200, te storten op de bankrekening van de jonge mantelzorger;*
Deze groep kwam eerdere jaren in aanmerking voor het mantelzorgcompliment voor volwassenen, mits zij aan de voorwaarden voldeden (gedurende drie maanden, acht uur zorg per week verlenen). Er zijn in 2025 73 mantelzorgcomplimenten aangevraagd door mantelzorgers in de leeftijd van 16 t/m 24 jaar. Dat is relatief weinig. Zij vielen toen onder het volwassen mantelzorgcompliment. Aansluiting met de landelijke leeftijdsgrens, waarin jongeren tot en met 24 jaar onder de categorie jonge mantelzorgers worden gerekend, biedt de mogelijkheid om meer aandacht voor deze groep te creëren en hen beter in beeld te krijgen om zo ondersteuning te kunnen bieden. Het Steunpunt Mantelzorg heeft hier aandacht voor.
5. *Een limiet van maximaal 3 jonge mantelzorgers te hanteren per gezin, voor wie het mantelzorgcompliment voor jonge mantelzorgers kan worden aangevraagd;*
Bij volwassen mantelzorgers geldt er een limiet van 2. Voor jonge mantelzorgers is het voorstel om maximaal 3 complimenten toe te kennen. Indien er meer aanvragen komen, zullen wel alle kinderen genoemd worden bij de toekenning, om hen de erkenning te geven die zij verdienen. Het is aan het gezin zelf om het toegekende bedrag over de kinderen te verdelen.
6. *Volwassen mantelzorgers, vanaf de leeftijd van 25 jaar, in 2026 een waardering te geven van maximaal €200, te storten op de bankrekening van de mantelzorger;*

Voor deze groep is niet langer een vast bedrag van €200 gegarandeerd, waar dat eerdere jaren wel zo was. Uit de motie volgt dat de waarderingen binnen het beschikbare budget moeten passen, daaruit volgt dat de hoogte van het bedrag naar beneden bijgesteld wordt als het budget anders overschreden wordt.

- 7. Indien het beschikbaar gestelde budget in 2026 (€450.000) niet toereikend is, wordt het budget evenredig over de aanvragers verdeeld en worden de bedragen van de waarderingen (genoemd onder 3, 4 en 6) verlaagd;*

Voor alle waarderingen geldt, dat de exacte waarde pas kan worden bepaald nadat de aanvraagperiode gesloten is. Het aantal aanvragen moet worden gedeeld door het beschikbare budget in 2026 (€450.000), dit budget kan niet worden overschreden.

- 8. Eind 2026 te starten met een evaluatie, waaruit een voorstel voor mantelzorgwaardering in 2027 volgt;*

Het mantelzorgcompliment is een onderdeel van een bredere aanpak van mantelzorgondersteuning en –waardering, dat wordt uitgevoerd door het Steunpunt Mantelzorg van Tom in de Buurt. De waardering bestaat nadrukkelijk niet alleen uit het geldbedrag: mantelzorgers worden in de ‘Week van de mantelzorger’ in het zonnetje gezet met diverse bijeenkomsten of voorstellingen en kunnen het gehele jaar door gebruik maken van ondersteuning. Het aantal mantelzorgers zal in de toekomst verder stijgen, wat het belang van mantelzorgondersteuning en –waardering vergroot, maar ook de vraag oproept hoe dit toekomstbestendig kan worden ingericht.

- 9. De mantelzorgcomplimenten te financieren binnen het beschikbare budget.*

Dit volgt uit de motie, waarin is aangegeven dat dit binnen het beschikbare budget gerealiseerd dient te worden. Indien het voor 2026 beschikbaar gestelde budget wordt overschreden, wordt het bedrag evenredig over de aanvragen verdeeld.

- 10. Verzending van de beantwoordingbrief aan de Adviesraad Samenleving.*

Zie bijgaand het voorstel voor beantwoording aan de Adviesraad Samenleving.

Duurzaamheid

Het voorstel draagt bij aan het versterken van een duurzame inzetbaarheid van mantelzorgers in Alphen aan den Rijn. Mantelzorgers zijn van groot belang voor de leefbaarheid en zelfredzaamheid binnen de gemeente Alphen aan den Rijn. Mantelzorgers die het mantelzorgcompliment aanvragen, ontvangen een blijk van waardering en komen in beeld bij het Steunpunt Mantelzorg. Hierdoor kunnen zij door het Steunpunt worden geïnformeerd over ondersteuningsmogelijkheden en daar gebruik van maken. Hierdoor wordt het risico op overbelasting of uitval van mantelzorgers verkleind.

Participatie

De Adviesraad Samenleving heeft advies uitgebracht over de invulling van de motie. Zij is positief over het voornemen om de vorm en de waarde van het mantelzorgcompliment voor jonge mantelzorgers gelijk te trekken met dat van volwassen mantelzorgers, maar stelt dat het averechts werkt op het moment dat dit ertoe leidt dat de hoogte van de waardering naar beneden gaat. Het volledige advies met de voorgestelde beantwoording vanuit het college, is bijgevoegd.

Voor dit moment wordt gekozen voor een éénmalige invulling van de motie, waarna een bredere evaluatie over mantelzorgondersteuning en –waardering zal volgen. Bij deze evaluatie en het voorstel voor de verdere invulling, zullen de Adviesraad Samenleving en het JARA worden betrokken. Ook het Steunpunt Mantelzorg van Tom in de Buurt is een belangrijke partner.

Financiële consequenties

In 2026 is €450.000 beschikbaar voor het mantelzorgcompliment. Het aantal aanvragen is moeilijk te voorspellen. Op basis van de motie wordt, indien dit budget wordt overschreden, het budget evenredig over de aanvragen verdeeld. Mantelzorgers ontvangen dan een lager mantelzorgcompliment dan eerdere jaren, waardoor het budget niet wordt overschreden.

Realisatie

- Wijziging van Artikel 27 Verordening Sociaal Domein, dit zal aan de gemeenteraad worden voorgelegd (zie voorstel voor raadsbesluit) en worden gepubliceerd op overheid.nl.
- Aanpassen communicatie: met name de mogelijkheid dat (voorheen vaste) bedrag van €200 dit jaar mogelijk lager uitvalt is van belang om goed te communiceren.
- Planning: na instemming van de gemeenteraad wordt de aanpassing direct in de communicatie verwerkt. Vanaf juni 2026 kunnen mantelzorgers het compliment aanvragen. Na sluiting van de aanvraagtermijn zal de hoogte van het compliment berekend worden, deze wordt bekend gemaakt rond de Dag van de Mantelzorger (10 november 2026).
- Evaluatie: nadat alle informatie beschikbaar is, zal in de periode november 2026 – februari 2027 een evaluatie plaatsvinden. Hierbij zal ook het JARA om input worden gevraagd. In het evaluatieproces zal ook de gemeenteraad worden betrokken, het voorstel is om hiervoor een raadsinformatiemarkt te organiseren. De evaluatie resulteert in een voorstel voor de invulling van het mantelzorgcompliment voor 2027 en verder.

Bijlage(n):

- Motie Gelijke waardering voor jonge mantelzorgers (6 november 2025)
- Raadsvoorstel Wijziging artikel 27 Verordening Sociaal Domein
- Wijzigingsbesluit Artikel 27 Verordening Sociaal Domein
- Advies Adviesraad Samenleving
- Beantwoordingsbrief Adviesraad Samenleving